

P9_TA(2023)0075

Dalsze represje wobec obywateli białoruskich, zwłaszcza sprawy Andrzeja Poczobuta i Alesia Bialackiego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie dalszych represji wobec obywateli białoruskich, zwłaszcza sytuacji Andrzeja Poczobuta i Alesia Bialackiego (2023/2573(RSP))

(C/2023/399)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,
 - uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych, Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami, jak również wszystkie inne konwencje o prawach człowieka, których Białoruś jest stroną,
 - uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej z dni 21–22 października 2021 r.,
 - uwzględniając oświadczenia Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Josepa Borrelli z 25 marca 2021 r. w sprawie ataków na Związek Polaków na Białorusi, z 17 stycznia 2023 r. w sprawie procesów przeciwko przywódcom opozycji i dziennikarzom i z 3 marca 2023 r. w sprawie skazania Alesia Bialackiego i innych obrońców praw człowieka, a także oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z 7 października 2022 r. w sprawie orzeczenia sądu przeciwko przedstawicielom niezależnych mediów,
 - uwzględniając sprawozdanie Wysokiej Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z 4 marca 2022 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi w okresie poprzedzającym wybory prezydenckie w 2020 r. oraz w ich następstwie, a także oświadczenie rzecznika Wysokiej Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z 6 stycznia 2023 r. w sprawie procesów sądowych na Białorusi,
 - uwzględniając raporty z 4 maja 2022 r. i z 20 lipca 2022 r. przygotowane przez specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi Anaïs Marin dla Rady Praw Człowieka ONZ, apel ekspertów ONZ z 10 października 2022 r. o natychmiastowe uwolnienie uwięzionego laureata Nagrody Nobla i innych obrońców praw człowieka na Białorusi oraz komentarz rzeczniczki ONZ ds. praw człowieka Raviny Shamdasani z 3 marca 2023 r. w sprawie skazania obrońców praw człowieka na Białorusi,
 - uwzględniając oświadczenie ministrów spraw zagranicznych państw grupy G7 z 4 listopada 2022 r. w sprawie Białorusi,
 - uwzględniając oświadczenie Komisarz Praw Człowieka Rady Europy z 3 marca 2023 r. w sprawie skazania laureata Nagrody Nobla Alesia Bialackiego i innych obrońców praw człowieka,
 - uwzględniając oświadczenia przedstawicielki Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) ds. wolności mediów Teresy Ribeiro z 13 lipca 2022 r. w sprawie uporczywego przetrzymywania w więzieniu dziennikarzy i pracowników mediów na Białorusi, z 15 września 2022 r. w sprawie dalszego przetrzymywania dziennikarzy na Białorusi oraz z 7 października 2022 r. w sprawie dalszego prześladowania pracowników białoruskich mediów,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od czasu wybuchu pokojowych protestów po sfalszowaniu na masową skalę wyborów prezydenckich z 9 sierpnia 2020 r. reżim Łukaszenki nie ustaje w stosowaniu aktów represji wobec ludności Białorusi, przy czym przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, obrońcy praw człowieka, dziennikarze, działacze opozycji i wiele innych osób jest nękanych, prześladowanych, aresztowanych, torturowanych i skazywanych za sprzeciw wobec reżimu, systematycznych naruszeń praw człowieka i poparcia reżimu dla rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; mając na uwadze, że ściganie karne pozostaje jedną z najpoważniejszych i najszerzej rozpowszechnionych form represji;

- B. mając na uwadze, że według stanu na marzec 2023 r. na liście białoruskich więźniów politycznych prowadzonej przez Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” znajdowało się ponad 1 450 osób, w tym laureat Nagrody im. Sacharowa i Pokojowej Nagrody Nobla Aleś Białacki; mając na uwadze, że „Wiosna” ma informacje o co najmniej 2 900 osobach skazanych w sprawach karnych o podłożu politycznym; mając na uwadze, że w 2022 r. reżim Łukaszenki wydał co najmniej 1 200 wyroków politycznych pod zarzutami karnymi i zamknął 215 mediów, a od 2020 r. na Białorusi zlikwidowano ponad 1 000 organizacji pozarządowych;
- C. mając na uwadze, że 12 lutego 2022 r. aresztowano Alesia Białackiego, znanego obrońcę praw człowieka, założyciela i przewodniczącego Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” oraz laureata Nagrody im. Sacharowa i Pokojowej Nagrody Nobla, i umieszczono go w areszcie tymczasowym; mając na uwadze, że był on więziony w latach 2011-2014 oraz został ponownie uwięziony w roku 2021 w następstwie masowych demonstracji prodemokratycznych, które miały miejsce po wyborach prezydenckich w 2020 r.; mając na uwadze, że 3 marca 2023 r. Aleś Białacki, członek Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” Walancin Stefanowicz, obrońca praw człowieka Zmicier Sałaujou i koordynator inicjatywy Obrońcy Praw Człowieka na rzecz Wolnych Wyborów Uładzimir Łabkowicz zostali skazani odpowiednio na 10, 9, 8 i 7 lat pozbawienia wolności w procesach o podłożu politycznym; mając na uwadze, że 3 listopada 2021 r. Leanid Sudalenka, prawnik z filii „Wiosny” w Homlu, i Tacciana Łasica, wolontariuszka „Wiosny”, zostali skazani odpowiednio na trzy lata i dwa i pół roku pozbawienia wolności;
- D. mając na uwadze, że 18 marca 2021 r. aresztowano dziennikarza i członka Związku Polaków na Białorusi Andrzeja Poczobuta, którego następnie skazano na trzy lata pozbawienia wolności pod zarzutem „publicznego znieważenia prezydenta Białorusi” i „podżegania do nienawiści etnicznej”; mając na uwadze, że 8 lutego 2023 r. Obwodowy Sąd w Grodnie uznał go winnym nawoływania do działań wymierzonych w bezpieczeństwo narodowe Republiki Białorusi oraz szerzenia wrogości etnicznej i skazał na osiem lat pozbawienia wolności;
- E. mając na uwadze, że dziennikarze nadal są najczęstszym celem ataków białoruskiego reżimu; mając na uwadze, że obecnie na Białorusi więzionych jest ponad 30 dziennikarzy; mając na uwadze, że do października 2022 r. co najmniej 29 niezależnych mediów zostało uznanych za „ekstremistyczne” i zablokowanych przez władze; mając na uwadze, że według Białoruskiego Stowarzyszenia Dziennikarzy debatę publiczną niemal całkowicie stłumiono, a media podlegają surowym represjom; mając na uwadze, że w wyniku całkowitego stłumienia niezależnych mediów na Białorusi nie ma już wolności słowa, a reżim sprawuje pełny nadzór nad internetem;
- F. mając na uwadze, że według powszechnie panującej opinii zarzuty wobec Andrzeja Poczobuta i Alesia Białackiego podyktowane są względami politycznymi i mają na celu uciszenie niezależnych głosów i stłumienie wolności słowa i zrzeszania się;
- G. mając na uwadze, że białoruskie demokratyczne siły polityczne są nadal prześladowane; mając na uwadze, że reżim Łukaszenki wszczął postępowanie zaoczne przeciwko przywódcom sił demokratycznych na Białorusi, a wielu przywódców i przedstawicieli demokratycznych partii opozycyjnych nadal jest więzionych w niehumanitarnych warunkach; mając na uwadze, że 6 marca 2023 r. Miejski Sąd w Mińsku zaocznie skazał przywódczynię białoruskiej opozycji demokratycznej i szefową Zjednoczonego Gabinetu Przejściowego Swiatłanę Cichanouską na 15 lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że sąd skazał też innych członków Rady Koordynacyjnej, a mianowicie Pawła Łatuszkę na 18 lat więzienia, a Maryję Maroz, Wolhę Kawalkową i Siarhieja Dyleuskiego na 12 lat więzienia; mając na uwadze, że wyroki orzeczono kilka dni po tym, jak białoruski sąd przedłużył o 18 miesięcy 18-letnią karę pozbawienia wolności męża Cichanouskiej – dysydenta i działacza prodemokratycznego Siarhieja Cichanouskiego; mając na uwadze, że kilka osób spośród skazanych to laureaci Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli;
- H. mając na uwadze, że 17 października 2022 r. w umotywowanej politycznie sprawie na Białorusi więzień polityczny Mikołaj Autuchowicz został skazany na bezprecedensowo surowy wyrok 25 lat w kolonii karnej o zastrzyżonym rygorze, natomiast 11 innych osób skazano w tej sprawie na kary do 20 lat pozbawienia wolności;
- I. mając na uwadze, że władze Białorusi wielokrotnie dopuszczały się wobec swoich obywateli łamania praw człowieka, w tym prawa do wolności wypowiedzi, pokojowego zgromadzenia się i zrzeszania się; mając na uwadze, że represje nadal stosuje się do przedstawicieli wszystkich grup społecznych; mając na uwadze, że pod pozorem walki z ekstremizmem i terroryzmem nadal dochodzi do prześladowania osób; mając na uwadze, że w styczniu 2022 r. weszły w życie zmiany w białoruskim kodeksie karnym, przywracające odpowiedzialność karną za działalność w niezarejestrowanych organizacjach; mając na uwadze, że w maju 2022 r. władze rozszerzyły stosowanie kary śmierci i grozi ona teraz za próby przeprowadzenia aktów terroryzmu, a zarzut ten wykorzystywano wcześniej w procesach działaczy politycznych; mając na uwadze, że reżim białoruski nadal poważnie ogranicza wolność zrzeszania się; mając na uwadze, że w grudniu 2022 r. rząd Białorusi wniósł do parlamentu projekt ustawy, która ma zmienić ustawę o partiach politycznych, co de facto może doprowadzić do zdelegalizowania wszystkich partii opozycyjnych;

- J. mając na uwadze, że w październiku 2022 r. Łukaszenka zatwierdził decyzję Białorusi o wycofaniu się z pierwszego protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, a tym samym zablokował mandat Komitetu Praw Człowieka ONZ do przyjmowania i rozpatrywania skarg dotyczących praw człowieka składanych przez Białorusinów, co stanowiło dla nich jedną z ostatnich możliwości dochodzenia roszczeń;
- K. mając na uwadze, że jednym z narzędzi stosowanych przez reżim Łukaszenki, by uciszyć opozycję i wszelkie głosy przeciwko reżimowi, są prześladowania administracyjne; mając na uwadze, że w styczniu 2023 r. Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” odnotowało co najmniej 350 zatrzymań i 141 przypadków prześladowań administracyjnych na tle politycznym;
- L. mając na uwadze, że nie ustają prześladowania niezależnych związków zawodowych; mając na uwadze, że władze białoruskie zmieniły przepisy, aby rozszerzyć zakres uznawania organizacji za „ekstremistyczne”; mając na uwadze, że w lipcu 2022 r. białoruski Sąd Najwyższy zlikwidował cztery główne niezależne związki zawodowe oraz Białoruski Kongres Demokratycznych Związków Zawodowych; mając na uwadze, że w styczniu 2023 r. przywódcy niezależnych związków zawodowych Hienadź Fiadynicz i Wasil Bierasnieu zostali skazani na dziewięć lat pozbawienia wolności, a Waclau Areszka na osiem lat; mając na uwadze, że w lutym 2023 r. działacze Ruchu Robotniczego Siarhiej Szęlest, Uładzimir Żurauka, Andrej Pahieryla, Hanna Ablab, Alaksandr Hasznikau, Siarhiej Dziuba, Ihar Minc, Walancin Cieraniewicz, Siarhiej Szamiećka i Alaksandr Kapszul usłyszeli zarzuty zdrady stanu oraz utworzenia i udziału w organizacji ekstremistycznej i otrzymali wyroki od 11 do 15 lat więzienia; mając na uwadze, że białoruskie ministerstwo spraw wewnętrznych nie przestaje wpisywać na listy ekstremistów i terrorystów kolejnych działaczy i przywódców demokratycznego ruchu związkowego;
- M. mając na uwadze, że reżim nadal represjonuje prawników w odwecie za wyrażanie poglądów na temat praw, reprezentowanie klientów w sprawach motywowanych politycznie i wypowiedanie się przeciwko wojnie w Ukrainie; mając na uwadze, że od sierpnia 2020 r. co najmniej 70 adwokatów straciło uprawnienia na skutek arbitralnych decyzji Ministerstwa Sprawiedliwości lub motywowanych politycznie procedur pozbawienia uprawnień adwokackich; mając na uwadze, że w 2022 r. siedmiu adwokatom postawiono umotywowane politycznie zarzuty karne, choć wcześniej mieli oni postawione zarzuty administracyjne, oraz stosowano wobec nich zatrzymania, przeszukania i szykany; mając na uwadze, że Wital Brahiniec został skazany na osiem lat pozbawienia wolności za obronę kilku więźniów politycznych, w tym Alesia Bialackiego;
- N. mając na uwadze, że reżim Łukaszenki w coraz większym stopniu stosuje represje wobec mniejszości narodowych na Białorusi, w szczególności mniejszości polskiej i litewskiej, zamyka na przykład szkoły uczące w języku tych mniejszości narodowych, a także wobec organizacji reprezentujących te mniejszości, takich jak Związek Polaków na Białorusi; mając na uwadze, że od wielu lat trwa systematyczna dyskryminacja polskiej mniejszości narodowej i innych mniejszości narodowych, a najpoważniejszymi przypadkami tych represji są sprawy Andżeliki Borys i Andrzeja Poczobuta;
- O. mając na uwadze, że reżim Łukaszenki kontynuuje politykę rusyfikacji Białorusi, a strategicznym celem tej polityki jest marginalizacja i niszczenie przejawów białoruskiej tożsamości narodowej, w tym języka i kultury; mając na uwadze, że polityka ta obejmuje również zakazanie symboli narodowych i historycznych Białorusi, takich jak flaga biało-czerwonobiała i Pogoń, a także zamykanie wydawnictw, prywatnych szkół i kursów języka białoruskiego;
- P. mając na uwadze, że nielegalny reżim Łukaszenki nadal tłumi wolność religii i przekonań; mając na uwadze, że według Rady Koordynacyjnej niektórzy księża rzymskokatolicki, grekokatolicki, popi oraz pastorzy protestanccy spotkali się z różnymi formami represji, od grzywnien po kary długotrwałego pozbawienia wolności, Siarhiej Riezanowicz został na przykład skazany na 16 lat pozbawienia wolności;
- Q. mając na uwadze, że więźniowie polityczni są poddawani dodatkowym represjom i są przetrzymywani w nieludzkich warunkach; mając na uwadze, że przybiera to formę przetrzymywania więźniów politycznych w warunkach zakazanych na mocy międzynarodowych zobowiązań Białorusi, nakładania na nich kar dyscyplinarnych z fikcyjnych powodów i umieszczania ich w celach karnych; mając na uwadze, że więźniowie polityczni nadal informują o pogarszającym się stanie zdrowia, poniżaniu i złym traktowaniu; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach zostaje zaostrzony rygor przetrzymywania więźniów, a kara pozbawienia wolności jest arbitralnie wydłużona, naruszane jest prawo do korespondencji, a więźniowie polityczni nie mogą spotykać się z rodzinami, jak w przypadku Paliny Szarendy-Panasiuk;
- R. mając na uwadze, że tysiące Białorusinów zmuszono na różne sposoby do opuszczenia ojczyzny w poszukiwaniu bezpieczeństwa; mając na uwadze, że władze białoruskie nadal przyjmują środki ograniczające prawa Białorusinów mieszkających za granicą; mając na uwadze, że program „Droga do domu”, wprowadzony przez reżim Łukaszenki, polega na „zapraszaniu” z powrotem do kraju Białorusinów, którzy opuścili ojczyznę w ostatnich latach, dając im obietnicę, że nie będą prześladowani, jeśli oficjalnie przyznają się do winy; mając na uwadze, że wielu Białorusinów

wracających do kraju padło ofiarą aresztowań, prześladowań, a nawet kar pozbawienia wolności z powodu udziału w protestach, komentarzy w mediach społecznościowych krytykujących reżim Łukaszenki czy darowizn na rzecz ofiar represji na Białorusi; mając na uwadze, że w styczniu 2023 r. białoruski reżim uchwalił przepisy pozbawiające obywatelstwa emigrantów, których oskarżono o tzw. przestępstwa związane z ekstremizmem, a lista takich osób obejmuje obecnie ponad 2 000 nazwisk;

- S. mając na uwadze, że minęły dwa lata, a nic nie wskazuje na to, by władze białoruskie prowadziły dochodzenia w sprawie tysięcy zawiadomień o brutalności policji złożonych po protestach w sierpniu 2020 r. czy w sprawie zabójstw demonstrantów; mając na uwadze, że powszechna bezkarność za łamanie praw człowieka pogarsza rozpaczliwą sytuację Białorusinów; mając na uwadze, że z powodu braku praworządności prawo do rzetelnego procesu sądowego jest ograniczone; mając na uwadze, że Białoruś to jedyne państwo w Europie, w którym nadal wykonuje się karę śmierci;
- T. mając na uwadze, że władze białoruskie często stosują nadzór i cenzurę internetową oraz sieją dezinformację, wykorzystując do kontroli ludności technologię; mając na uwadze, że te represyjne praktyki stanowią kolejny krok w kierunku cyfrowego autorytaryzmu i tłumienia praw cyfrowych obywateli Białorusi oraz skutkują jeszcze większym zastraszaniem obywateli i kurczeniem się przestrzeni obywatelskiej; mając na uwadze, że reżim Łukaszenki stosuje również ponadnarodowe represje wobec obywateli Białorusi mieszkających za granicą;
- U. mając na uwadze, że UE nałożyła sankcje na osoby i podmioty odpowiedzialne za represje na Białorusi oraz udziela wsparcia społeczeństwu obywatelskiemu i niezależnym mediom w tym kraju;
- V. mając na uwadze, że władze białoruskie nadal wspierają rosyjską nieuzasadnioną wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, pozwalając Rosji na prowadzenie ataków wojskowych na Ukrainę z terytorium Białorusi; mając na uwadze, że wielu obywateli Białorusi jest ściganych za wyrażanie poparcia dla Ukrainy, krytykowanie poparcia rządu dla rosyjskiej wojny napastniczej lub informowanie o przemieszczaniu się rosyjskich wojsk i sprzętu wojskowego na Białorusi;
- W. mając na uwadze, że 7 września 2022 r. Komitet Ministrów Rady Europy zwrócił się do sekretarza generalnego Rady Europy o utworzenie grupy kontaktowej ds. Białorusi we współpracy z przedstawicielami białoruskich sił demokratycznych i białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego; mając na uwadze, że 1 marca 2023 r. w Brukseli odbyła się ceremonia otwarcia oficjalnej Misji Demokratycznej Białorusi z udziałem Światłany Cichanouskiej;
- X. mając na uwadze, że w lutym 2023 r. urzędnicy białoruscy ogłosili plany podłączenia do sieci i następnie uruchomienia drugiego bloku energetycznego w elektrowni jądrowej w Ostrowcu oraz dalszego rozszerzania potencjału jądrowego Białorusi; mając na uwadze, że budowa białoruskiej elektrowni jądrowej odbyła się z naruszeniem uznanych na szczeblu międzynarodowym norm technicznych i konwencji międzynarodowych; mając na uwadze, że najnowsze doniesienia wywiadu potwierdzają, iż władze białoruskie i rosyjski Rosatom, który był odpowiedzialny za budowę białoruskiej elektrowni jądrowej, konsekwentnie zatajały prawdziwą sytuację w elektrowni i nie dostarczyły szczegółowych informacji na temat licznych incydentów, które miały tam miejsce;
- ponownie wyraża solidarność z narodem białoruskim, który, ryzykując wolność i życie, wciąż staje w obronie suwerennej, wolnej i demokratycznej Białorusi; nieustająco domaga się natychmiastowego zaprzestania represji wobec narodu białoruskiego ze strony władz państwowych, natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych, aresztowanych lub skazanych z powodów politycznych oraz wycofania wszystkich stawianych im zarzutów, a także ich pełnej rehabilitacji i wypłacenia im rekompensaty finansowej za szkody poniesione w związku z nielegalnym pozbawieniem wolności;
 - wciąż w najostrejszych słowach potępia trwające represje na Białorusi, w tym represje w formie umotywowanych politycznie procesów pokazowych; potępia systematyczne represje stosowane przez reżim Łukaszenki wobec narodu białoruskiego, z powodu których – od czasu sfałszowanych wyborów prezydenckich z 9 sierpnia 2020 r. – tysiące Białorusinów było zmuszonych do ucieczki z kraju; przypomina, że trwająca kampania systematycznych represji stanowi poważne pogwałcenie praw człowieka;
 - przypomina władzom białoruskim o ich obowiązku poszanowania praw człowieka przynależnych wszystkim obywatelom Białorusi, w tym praw do wolności wypowiedzi, pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się; podkreśla, że na Białorusi trzeba zagwarantować podstawowe wolności i prawa człowieka, praworządność oraz sprawne i niezależne sądownictwo; ponawia apel do władz białoruskich o natychmiastowe złagodzenie wszystkich wyroków śmierci i bezwzględne wprowadzenie moratorium na wykonywanie kary śmierci, co będzie pierwszym krokiem w kierunku jej pełnego i trwałego zniesienia; potępia nową ustawę zezwalającą na stosowanie kary śmierci wobec urzędników i personelu wojskowego skazanych za zdradę; wzywa do zaprzestania dyskryminacji kobiet i słabszych grup, w tym osób należących do mniejszości, osób z niepełnosprawnościami i osób LGBTQI;

4. powtarza, że trzeba spełnić uzasadnione żądania narodu białoruskiego, który pragnie żyć w demokracji opartej na prawach człowieka i podstawowych wolnościach, dobrobycie, suwerenności i bezpieczeństwie; ponawia swoje wcześniejsze apele o przeprowadzenie nowych wolnych i uczciwych wyborów pod międzynarodową obserwacją Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR); przypomina, że UE i jej państwa członkowskie nie uznały wyników wyborów prezydenckich z 2020 r. oraz że nie uznają Alaksandra Łukaszenki za prawowitego prezydenta Białorusi;

5. potępia przetrzymywanie i skazanie Andrzeja Poczobuta oraz skazanie Alesia Bialackiego, Walancina Stefanowicza, Zmiciera Sałajouja i Władzimira Łabkowicza, gdyż wyroki te uwydatniają dążenie reżimu do stłumienia wszelkiego zaangażowania obywatelskiego w obronę praw człowieka oraz całego niezależnego dziennikarstwa w tym kraju; potępia liczne naruszenia prawa zatrzymanych do rzetelnego procesu sądowego i apeluje o ich natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie, a także o ich pełną rehabilitację i przyznanie im odszkodowania;

6. potępia zaoczne skazanie Swiatłany Cichanouskiej, przywódczyni białoruskiej opozycji demokratycznej i szefowej zjednoczonego rządu tymczasowego, a także innych członków Rady Koordynacyjnej, a mianowicie Pawła Łatuszki, Maryi Maroz, Wolhy Kawalkowej i Siarhieja Dyleuskiego; odrzuca wyrok sądu, zgodnie z którym korzystanie z demokratycznego prawa do kandydowania w wyborach stanowi „spisek w celu przejęcia władzy”; domaga się, aby reżim Łukaszenki uchylił wyroki i wycofał wszystkie zarzuty stawiane tym czterem działaczom; nalega, aby żaden działacz skazany za wspieranie prodemokratycznej opozycji lub aktywne uczestnictwo w niej nie był objęty zakazem ubiegania się o urząd wybieralny na Białorusi; wzywa państwa członkowskie, zwłaszcza te, które goszczą prominentnych członków sił demokratycznych z Białorusi, do zapewnienia im bezpieczeństwa i ochrony przed reżimem Łukaszenki;

7. potępia nasilone nękanie i prześladowanie związków zawodowych; potępia umotywowane politycznie wyroki przeciwko przywódcom niezależnych związków zawodowych Hienadziowi Fiadynczowi, Wasilowi Bierasnieuowi i Waclauowi Areszce oraz działaczom Ruchu Robotniczego, ukazujące całkowite lekceważenie przysługujących im praw człowieka i stanowiące wyraźne pogwałcenie międzynarodowych konwencji dotyczących pracy;

8. potępia prześladowanie polskich, litewskich i innych mniejszości narodowych na Białorusi oraz ich przedstawicieli, w tym decyzje mające na celu zamknięcie polskich i litewskich szkół oraz zlikwidowanie nauczania w tych językach, a także niszczenie polskich cmentarzy i dziedzictwa; wzywa władze białoruskie, by zrezygnowały ze wszelkich środków podjętych przeciwko mniejszościom narodowym i szanowały ich prawa, w tym prawo do nauki w językach mniejszości;

9. ubolewa, że procesy polityczne, w których przywódcy opozycji otrzymują surowe i nieuzasadnione wyroki, odbywają się za zamkniętymi drzwiami i bez rzetelnych procedur sądowych, co stanowi naruszenie międzynarodowych obowiązków i zobowiązań Białorusi; wzywa Delegację UE do spraw stosunków z Białorusią oraz ambasady państw członkowskich na Białorusi, aby nadal obserwowały i monitorowały procesy wszystkich więźniów politycznych; zachęca Radę i Komisję, aby określiły nowe sposoby działania na rzecz uwolnienia wszystkich więźniów politycznych; wzywa Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i inne organizacje, aby odwiedzały więźniów politycznych, zwłaszcza tych, którzy mają poważne problemy zdrowotne;

10. potępia podpisaną przez Alaksandra Łukaszenkę ustawę o obywatelstwie, która przewiduje, że Białorusini mieszkający za granicą mogą zostać pozbawieni obywatelstwa; podkreśla, że władze białoruskie naruszają art. 15 Powszechnej deklaracji praw człowieka, której Białoruś jest stroną, gwarantujący prawo do obywatelstwa i zakazujący jego arbitralnego pozbawiania; wzywa władze białoruskie do rezygnacji z programu „Droga do domu”;

11. podkreśla, że konieczne jest wszechstronne międzynarodowe śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych przez reżim Łukaszenki przeciwko narodowi białoruskiemu; wzywa państwa członkowskie, by aktywnie stosowały zasadę jurysdykcji uniwersalnej i przygotowały postępowania sądowe przeciwko białoruskim urzędnikom, w tym przeciwko Alaksandrowi Łukaszence, odpowiedzialnym bądź współodpowiedzialnym za systematyczną przemoc i represje oraz zbrodnie przeciwko ludzkości;

12. ponownie zdecydowanie potępia udział Białorusi w nieuzasadnionej i niesprowokowanej wojnie napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie; potępia agresywną retorykę stosowaną przez reżim Łukaszenki wobec Ukrainy oraz masowe rozpowszechnianie propagandy i dezinformacji na temat wojny napastniczej; ponownie stwierdza, że Łukaszenka i inni urzędnicy białoruscy są współodpowiedzialni za tę wojnę napastniczą i zbrodnie wojenne popełniane w Ukrainie i powinni zostać pociągnięci do odpowiedzialności przed specjalnym trybunałem do spraw zbrodniczej agresji na Ukrainę i innymi odpowiednimi sądami międzynarodowymi, oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wspierały działania w tym kierunku; wyraża poparcie dla białoruskich ochotników i partyzantów walczących o niepodległość Białorusi i pomagających Ukrainie bronić się przed rosyjską wojną napastniczą; uznaje, że reżim Łukaszenki jest współsprawcą państwowego sponsorowania terroryzmu i współnikiem państwa stosującego metody terrorystyczne;

13. z zaniepokojeniem odnotowuje stałą tzw. integrację Rosji i Białorusi w wielu dziedzinach, sprowadzającą się de facto do okupacji, a w szczególności postępującą militaryzację Białorusi i regionu, w tym poprzez obecność rosyjskich oddziałów na Białorusi, co stanowi wyzwanie dla bezpieczeństwa i stabilności kontynentu europejskiego i jest sprzeczne z wolą narodu białoruskiego; ubolewa nad decyzją Białorusi o rezygnacji ze statusu kraju nieposiadającego broni jądrowej;

14. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby rozszerzyły i zaostrzyły unijne sankcje wobec osób i podmiotów odpowiedzialnych za represje na Białorusi oraz objęły sankcjami wszystkie osoby współwinne represji reżimu wobec opozycji demokratycznej i demonstrantów politycznych, tj. sędziów, prokuratorów i funkcjonariuszy organów ścigania, więzień i kolonii karnych, a także aby dopilnowały właściwego egzekwowania sankcji; wyraża ubolewanie, że Białorusi nie objęto dziesiątym pakietem sankcji wobec Rosji i jej stronników; apeluje o przyjęcie wiarygodnych sankcji wobec osób i podmiotów białoruskich popierających rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie oraz o przyjęcie niezbędnych środków, aby uniknąć obchodzenia unijnych sankcji wobec Rosji za pośrednictwem Białorusi, a także aby sankcje wobec reżimu Łukaszenki na Białorusi były odzwierciedleniem środków ograniczających nałożonych na Rosję; postuluje umieszczenie na liście sankcji potażu, głównego źródła dochodów reżimu;

15. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby nadal poruszały sprawę sytuacji na Białorusi na forum wszystkich odpowiednich organizacji europejskich i międzynarodowych, w szczególności ONZ i jej wyspecjalizowanych organów, OBWE oraz Międzynarodowej Organizacji Pracy, po to żeby wzmocnić międzynarodowy nadzór nad łamaniem praw człowieka, nasilić reakcję społeczności międzynarodowej na sytuację na Białorusi i przewyciężyć blokowanie przez Rosję i inne państwa takich działań;

16. wzywa UE i jej państwa członkowskie do współpracy z partnerami międzynarodowymi, takimi jak mechanizm moskiewski OBWE i Rada Praw Człowieka ONZ, a także z obrońcami praw człowieka i ze społeczeństwem obywatelskim na miejscu, aby zagwarantować, że naruszenia praw człowieka będą śledzone, dokumentowane i zgłaszane, winni zostaną następnie rozliczeni, a ofiary otrzymają zadośćuczynienie; pochwała w związku z tym prace międzynarodowej platformy rozliczalności dla Białorusi i wzywa UE i państwa członkowskie, aby nadal ją wspierały; zachęca Międzynarodowy Trybunał Karny, aby zbadał przypadki zbrodni przeciwko ludzkości i wszczął postępowanie przygotowawcze przeciwko reżimowi białoruskiemu;

17. wzywa całą społeczność międzynarodową do odrzucenia kandydatury Białorusi na niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ z ramienia państw Europy Wschodniej w latach 2024–2025;

18. zachęca państwa członkowskie, aby dążyły do wzmocnienia mandatu i biura specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi oraz zbadania przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) sytuacji na Białorusi, tak aby specjalna sprawozdawczynie i OHCHR mogli otrzymywać i skutecznie rozpatrywać indywidualne skargi obywateli Białorusi; popiera apel międzynarodowych i białoruskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które 13 lutego 2023 r. wezwały państwa członkowskie i państwa o statusie obserwatora w Radzie Praw Człowieka ONZ do ustanowienia niezależnego mechanizmu dochodzeniowego, który pozwoliłby uzupełnić i monitorować prace prowadzone w toku obecnego badania OHCHR, oraz apeluje o przeznaczenie na działalność tego mechanizmu wystarczających zasobów ludzkich i finansowych;

19. podkreśla kluczową rolę, jaką niezależne media, związki zawodowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają w głoszeniu demokratycznych aspiracji narodu białoruskiego, zarówno na Białorusi, jak i na wygnaniu; wzywa instytucje UE, aby zwiększyły wsparcie na rzecz budowania zdolności białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, wolnych mediów, niezależnych związków zawodowych i działaczy prodemokratycznych zarówno na Białorusi, jak i na wygnaniu; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby nadal wspierały białoruskie społeczeństwo obywatelskie, niezależne media oraz demokratyczne grupy i struktury polityczne, w tym Radę Koordynacyjną i zjednoczony rząd tymczasowy; wzywa białoruskie siły demokratyczne, aby zachowały i propagowały jedność, kierując się celem, jakim jest wolna, demokratyczna i niepodległa Białoruś;

20. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie, by zapewniły wsparcie i ochronę obrońcom praw człowieka i społeczeństwu obywatelskiemu na Białorusi, którym grożą poważne represje, w tym w razie potrzeby poprzez wydawanie wiz nadzwyczajnych umożliwiających wyjazd z Białorusi; wzywa instytucje UE, aby nadal wspierały państwa członkowskie, które starają się chronić i przyjmować Białorusinów zmuszonych do ucieczki z kraju; wzywa państwa członkowskie, aby udzielały pomocy Białorusinom mieszkającym w UE, których dokumenty tożsamości tracą ważność i którzy nie mają możliwości ich odnowienia, ponieważ nie mogą wrócić na Białoruś;

21. potępia działania reżimu Łukaszenki, które zmierzają do wymazania białoruskiej kultury, oraz prowadzenie polityki rusyfikacji narodu białoruskiego; apeluje, aby UE wspierała kulturę białoruską i białoruskie organizacje kulturalne; potępia to, że odmówiono przeprowadzenia procesu Alesia Bialackiego w języku białoruskim zamiast rosyjskiego oraz odrzucono jego wnioski o tłumacza ustnego, co świadczy o antybiałoruskiej polityce reżimu Łukaszenki; popiera uroczystości organizowane przez naród białoruski 25 marca, w rocznicę ogłoszenia niepodległości Białorusi w 1918 r.;

22. apeluje do Komisji i państw członkowskich o podjęcie kroków, które zagwarantują, że przedsiębiorstwa działające na Białorusi – zarówno zagraniczne, jak i krajowe – ze szczególną troską i odpowiedzialnością będą przestrzegały praw człowieka we własnych działaniach i w łańcuchach dostaw, zgodnie z wytycznymi ONZ; wzywa wszystkie przedsiębiorstwa z siedzibą w UE, aby zakończyły stosunki z białoruskimi dostawcami, którzy otwarcie wspierają brutalny reżim Łukaszenki lub w inny sposób naruszają wytyczne ONZ; wzywa Radę, aby nałożyła sankcje na przedsiębiorstwa białoruskie lub międzynarodowe, które nie przestrzegają przepisów; wzywa reżim Łukaszenki, aby zaprzestał praktyki narzucania pracy przymusowej w koloniach karnych;

23. wzywa Komisję, aby powołała grupę zadaniową, która zainicjuje dialog polityczny z przedstawicielami demokratycznej Białorusi w celu wypracowania kompleksowego porozumienia wielosektorowego będącego podstawą współpracy z demokratyczną Białorusią po upadku obecnego reżimu; przypomina, że równolegle należy opracować, a następnie wdrożyć plan zasobów finansowych i administracyjnych, tak aby przeprowadzić i sfinansować niezbędne reformy w kraju, gdy tylko będzie to możliwe; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Misji Demokratycznej Białorusi w Brukseli i wzywa instytucje UE, aby wspierały Misję i „ambasady narodowe” Białorusi;

24. ponownie podkreśla, że istotne jest sformalizowanie stosunków między białoruskimi siłami demokratycznymi a Parlamentem, aby wzmocnić reprezentację Białorusi na arenie międzynarodowej; w związku z tym apeluje o odnowioną, oficjalnie uznaną demokratyczną reprezentację Białorusi w Zgromadzeniu Parlamentarnym Euronest i Delegacji do spraw Stosunków z Białorusią;

25. podkreśla, że ważne jest wzmocnienie jedności UE wobec Białorusi, w tym jeśli chodzi o izolację dyplomatyczną obecnego reżimu; potępia wszelkie działania, w tym wizyty wysokiego szczebla u faktycznych władz w Mińsku, mogące budzić wątpliwości co do tego, że Unia jednoznacznie nie uznaje reżimu Łukaszenki; w związku z tym wyraża ubolewanie z powodu wizyty węgierskiego ministra spraw zagranicznych Pétera Szijjártó 13 lutego 2023 r. w Mińsku, gdyż jest ona sprzeczna z polityką UE wobec Białorusi oraz rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, oraz nie aprobuje tego, że niektóre państwa członkowskie nadal wydają wizy Schengen osobom bliskim Alaksandrowi Łukaszence;

26. ponownie potępia niedawną decyzję Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOl), który zezwolił białoruskim sportowcom na udział w kwalifikacjach do igrzysk olimpijskich w Paryżu w 2024 r. pod neutralną flagą, co jest sprzeczne z wieloaspektową izolacją Białorusi i będzie wykorzystywane przez reżim do celów propagandowych; wzywa państwa członkowskie i społeczność międzynarodową do wywarcia nacisku na MKOl, aby cofnął tę decyzję, oraz do zajęcia podobnego stanowiska w sprawie wszelkich innych wydarzeń sportowych, kulturalnych lub naukowych;

27. wyraża poważne zaniepokojenie sytuacją w zakresie bezpieczeństwa jądrowego w białoruskiej elektrowni jądrowej i planami Białorusi dotyczącymi dalszego zwiększania jej potencjału jądrowego;

28. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Międzynarodowej Organizacji Pracy, przedstawicielom białoruskich sił demokratycznych, a także faktycznym władzom Republiki Białorusi.